

Аляксандар Ірванец (нар. 1961). Паэт, празаік, драматург, літаратурны крытык. Жыве і працуе ў Ірпені й Кіеве. Сябар літаратурнае групойкі Бу-Ба-Бу. Правакацыйную і карнавальную паэзію Ірванца шануюць усе аматары ўкраінскага пастмадэрнізму 90-х. Ягоны верш “Любі Акляхому...” выклікаў гнеўныя пратэсты сяброў Саюзу пісьменьнікаў Украіны, а жартаўлівая “Ода грыўні” — неўразумельне маскоўскай “Літаратурнай газеты”, якая палічыла яе вяршыняй “самасьціўніцкай” абмежаванасьці і дэградацыі, выкліканых разрывам сувязяў зь вялікай расейскай культурай. Балянсуючы на мяжы гратэску і кітчу, Ірванец гуляе штампамі і стэрэатыпамі мас-культуры, не баючыся, аднак, вытанчаных лірычных дыгрэсій. Ягоная апошняя публікацыя — раман “Рівне (Кур’ер Кривбасу, 2001).

лірыка

Аляксандар Ірванец

Любі! *

Любі Акляхому, радзімы наш край,
Як бацьку і родную маму.
Аёву любі і Флярыду кахай,
Радзіму маю Алябаму.

Любі Каліфорнію ўночы і ўдзень,
Зь ёй радасьць дзялі і маркоту.
Любі Індыяну. І сонца прамень
Загляне і ў нашу Дакоту.

Дзяўчо! Не глядзі, адыдзі чым хутчэй!
Твая прыгажосьць без завады,
Ды не пакахаць мне блакітных вачэй,
Пакуль не палюбіш Нэвады.

Юнак! Ты любіцьмеш аддана, як брат,
Кахацьмеш мацней ад каханай
Акругу Калюмбію й Джорджыю-штат
З Мантанаю й Люізыянай.

Каб родны свой кут палюбіць дарагі,
Любіць навучыся па-брацку
Палі Арызоны й Аляскі сьнягі,
І мілую сэрцу Нэбраску.

Любоўю, мацнейшай за поцяг да вульв,
Вядомы й сьляпому, глухому,
Вірджынію-штат, як Вірджынію Вулф,
Любі. І любі Акляхому!..

* Пародыя на хрэстаматыйны верш Уладзімера Сасюры “Любіце Ўкраіну”

Айнэ кляйнэ нахтмузік

На Доне й на Сяне
Прасьцерлася ў зьяньні,
Ад Тыгра з Эўфратам ляжыш аж да Осла й Баранавіч.
Ужо сонца нізенька,
Ужо вечар блізенька,
А я табе, нэнько, кажу па-сыноўску “дабранач...”
Ды перш, як ты вочы свае, нібы брамы, да заўтра прычыніш,
Давай мы згадаем усіх,
Што ня сыпяць гэтай ночы з прычыны альбо й без прычыны:
Твае касманаўты
На станцыі, званай “Трызуб”, — і яна не сыходзіць з арбіты;
Твае кастаправы
Сьціскаюць папчэнкі, іх локці й калені пабіты;
Твае пэдэрасты
Дагэтуль законы прымаюць (альбо не прымаюць),
Альбо за халяву хаваюць, альбо за каўнер заліваюць;
Твае мільянэры
Дагэтуль здабытыя лічаць мільёны;
Твае афіцэры
Засвойваюць мову й муштруюць яшчэ не гатовыя ў бой батальёны;
Твае Раксаланы —
Руплівыя панны —
Йдуць замуж па пяць разоў нанач.
Сьвятой і злачыннай, адзінай магчымай —
Дабранач, айчына, дабранач, айчына, дабранач...
Астатнія сыпяць. У лясах тваіх сыпяць зьвераняты.
Асёл лёг з баранам, а тыгр, нібы з братам, абняўся з эўфратам.
На водах тваіх мірна сыпяць караблі: ледаколы і яхты,
эсьмінцы і крэйсэры, і кананеркі, маторкі, чаўны, мінаносцы,
і танкеры, катамараны і баржы, і траўлеры, і кітабоі, байдаркі,
каноз, галеры і кліпэры, і рудавозы, і баркі, і сэйнэры, і трымараны,
і авіяносцы, і катэры, і галіёны, і джонкі, — асобна ж ад іх —
каравэлы й гандолы.
Сыпяць людзі ў будынках, і нават паэты — усе джоны доны твае,
дон жуаны, гандоны, —
Яны нават сыпяць у якіхсьці альковах, і нібы ў аковах —
У абдымках сваіх маргарыт, выпакутаваных, выпадковых.
Ты заўтра паэтаў у строі ўбярэш,
у сьвяточныя шаты апранэш.
Устанеш на досьвітку, з шатаў тых кроў, смаркачы адпярэш.
То дабранач, айчына, дабранач...
Я ўжо адпляваю, але адчуваю, як у гарадох іхных родных
Да сну ўжо схіляюцца й двух пабрацімцаў маіх багароўных.
І легчы, убок адкладаючы з болем свае 3 (тры) пяры, нам пара,
І мы засынаем і не пасьпяваем табе пажадаць напасьледак добра... —
Ноч.

*Переклаў з українскай Андрэй Хадановіч паводле
Плерома, 3'98. Івано-Франківськ, 1998.*